

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobkyně: **N. F.**, narozená dne x
státní příslušností x
t.č. bytem x
zastoupená Mgr. Tomášem Císařem, advokátem
sídlem Vinohradská 22, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2023 č. j. OAM-1046/ZA-ZA11-P12-2022

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 8. 6. 2023 č. j. OAM-1046/ZA-ZA11-P12-2022 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Tomáši Císařovi, advokátovi se sídlem Vinohradská 22, 120 00 Praha 2, se přiznává odměna za zastupování a náhrada

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

hotových výdajů ve výši 10 200 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Městského soudu Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení shora specifikovaného rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany dle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobkyně ve své žalobě namítala, že v České republice žije již 6 let, žije zde s přítelem a má na území veškeré sociální zázemí. Poté, co její zaměstnavatel nepožádal o prodloužení jejího pobytového oprávnění, nezbylo jí nic jiného než požádat o mezinárodní ochranu, neboť se nemůže vrátit do Ruska, jelikož se veřejně vyhrazuje proti válce na Ukrajině. V případě návratu má obavy z trestního stíhání. Opakovaně se účastnila protiválečných demonstrací proti Rusku, veřejně odsuzovala a odsuzuje agresi Ruska vůči Ukrajině. Zároveň se obávala, že by svým návratem ohrozila rodiče, kteří žijí v Rusku. Poukázala na to, že ruští poslanci schválili dne 4. 3. 2022 novelu, která zavádí do trestního zákoníku nové ustanovení o veřejném šíření vědomě lživých informací o použití ozbrojených sil při obraně zájmů Ruska a jeho občanů. Za diskreditaci ozbrojených sil, za dezinformace a lživé výzvy o ruské armádě hrozí až 15 let vězení. Napadené rozhodnutí považovala za nezákonné a nepřezkoumatelné, neboť žalovaný vycházel z nesprávně a nedostatečně zjištěného skutkového stavu a své rozhodnutí zdůvodnil obecnými úvahami bez podrobnějších posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života.
3. V doplnění žaloby konstatovala, že rozhodnutí nevychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Po věcné stránce žalobkyně namítala nedostatečné posouzení jednotlivých důvodů pro udělení azylu a neodůvodnění závěrů správního orgánu, které nerespektuje ustanovení správního řádu, a to bez ohledu na to, jak rozsáhlé je samo odůvodnění napadeného rozhodnutí, kdy velká většina tohoto odůvodnění sestává z konstatování zjištěných skutečností, respektive z přepisů vyjádření účastníka řízení a citací shromážděných podkladů, bez adekvátní reakce správního orgánu. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí má žalobkyně za to, že správní orgán pouze formalisticky konstatoval, že žalobkyně přímo v Rusku nebyla politicky aktivní, že žádost podala účelově a že jí vlastně nic nehrozí, ani jejím rodičům, což beztak není podstatné, avšak nezabýval se úvahami a ověřením toho, co se skutečně ukládá mladým lidem, kteří se režimu své země protíví, čili napadené rozhodnutí neobsahuje žádné úvahy, ale ani dokumenty vztahující se ke shora uvedenému, což by dle názoru žalobkyně obsahovat mělo a již z tohoto důvodu se jedná o rozhodnutí nepřezkoumatelné. Měla za to, že nestačí v napadeném rozhodnutí pouze tvrdit, že z nějaké zprávy něco nevyplývá, ale je nutné obstarat takové tematické podklady, ze kterých naopak napevno vyplývá, že něco nenastane, tj. nenastane to, z čeho má žalobkyně obavy. Takové podklady však součástí spisu, jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, nejsou.
4. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že odmítá, že by napadené rozhodnutí trpělo vadami vytýkanými v žalobě. Konstatoval, že ani v průběhu řízení o žalobě žalobkyně nedoložila materiály způsobilé podpořit reálnost tvrzených aktivit na podporu Ukrajiny tak, jak je specifikovala v průběhu správního řízení. Měl za to, že stav věci byl zjištěn v potřebném rozsahu. Navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

5. Při jednání konaném před zdejším soudem dne 20. 2. 2023 právní zástupce žalobkyně a žalovaný setrvali na svých právních názorech a procesních stanoviscích. Soud z vlastní iniciativy provedl při jednání k důkazu vybrané pasáže informace Agentury Evropské unie pro azyl (dále také „EUAA“) – Zacházení s protestujícími demonstranty, novináři a ochránci lidských práv od invaze na Ukrajinu ze dne 2. 6. 2022.
6. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [ust. § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“)], při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
7. Správní spis pak obsahuje následující pro danou věc podstatné dokumenty: žádost o udělení mezinárodní ochrany ze dne 27. 11. 2022, pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 30. 11. 2022, informace OAMP – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 8. 3. 2022, informace OAMP – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí ze dne 31. 11. 2022, žalobou napadené rozhodnutí ze dne 8. 6. 2023 č. j. OAM-1046/ZA-ZA11-P12-2022.
8. Soud ze správního spisu zjistil, že dne 27. 11. 2022 podala žalobkyně žádost o udělení mezinárodní ochrany. K žádosti uvedla, že nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani skupiny, nikdy se politicky neangažovala a v Rusku nijak politicky aktivní nebyla. Na území České republiky se zúčastnila zhruba pěti až šesti mítinků. Poprvé tomu tak bylo proti volbě Lukašenka v roce 2020, a následně se účastnila mítinků proti ruské vládě a rovněž mítinků na podporu Ukrajiny. Všechny mítinky proběhly v Praze. Žalobkyně byla prostým účastníkem, nijak nevystupovala a neměla žádnou speciální roli. Doplnila, že na Facebooku má na fotce ukrajinskou vlajku a na TikToku sdělení „Sláva Ukrajině“, dále psala komentáře na VKontakte a dělala stories na Instagramu na podporu Ukrajiny. Jinak aktivní nebyla. Při své poslední návštěvě Ruska začátkem ledna 2022 byla žalobkyně u svých rodičů v Petrohradu, pobývala zde zhruba tři týdny. Z vlasti naposledy vycestovala na české pracovní vízu dne 22. 1. 2022, a to konkrétně z Petrohradu do Prahy. Na území České republiky žalobkyně pobývá již od roku 2017. Důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je obava, že bude uvězněna nebo sledována po svém návratu do vlasti. Obávala se toho z důvodu své aktivity na sociálních sítích a pro svou účast na mítincích.
9. Při pohovoru konaném dne 30. 11. 2022 sdělila, že v roce 2017 vycestovala z vlasti z důvodu plánovaného studia. Od roku 2017 se do vlasti vrátila přibližně čtyřikrát, do vlasti se vracela zhruba jednou ročně, vyjma období pandemie. Při překračování hranic neměla žádné problémy, jen jednou ji v roce 2019 nebo 2020 zastavili a dlouho kontrolovali její cestovní doklad. Ve vlasti nikdy neměla žádné potíže se státními orgány a bezpečnostními složkami, nikdy nebyla zadržena ani trestně stíhána. Dále sdělila, že poprvé se účastnila protestního mítinku proti válce na Ukrajině na konci března roku 2022 a naposledy na konci října roku 2022, celkem se účastnila asi pěti protiválečných mítinků. Svou účast žalobkyně sdílela na Instagramu. Jednalo se zhruba o dva příspěvky, které sdílela na začátku války v březnu 2022, tyto příspěvky nejsou v současné době na jejím profilu dohledatelné. Žalobkyně začala být aktivní na sociálních sítích ihned po vypuknutí války v únoru roku 2022 a je aktivní dodnes, a to zejména na sociálních sítích, kde vystupuje pod svým pravým jménem. Na Instagramu má uzavřený účet pouze pro přátele, stejně tak tomu je u jejího Facebookového účtu, na VKontakte a TikToku má otevřený účet. Na sociální síti Instagram sdílela příspěvky, které

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

se týkaly války, přidávala tam fotky z mítinků v Praze, měla tam rovněž videa natočená v Mariupolu a Buči o tom, co se tam stalo. Tyto příspěvky sdílela ve stories, které měly nastavenou viditelnost na 24 h. Za celou dobu vložila na Instagram 10 až 15 takových příspěvků. Na Facebook nic nepřidala, měla tam pouze vlajku, kterou tam má i nyní, ale zobrazovaly se tam rovněž její příspěvky z Instagramu, neboť má obě sítě propojené. Na sociální síti VKontakte měla žalobkyně napsáno, že je proti válce, žádné protiválečné příspěvky nesdílela, ale psala komentáře na nějakých skupinách. Takto aktivní byla na začátku války, v období od února do dubna roku 2022, poté tam již nic nepsala. V souvislosti s její aktivitou na sociálních sítích nebo kvůli její účasti na mítincích ji nekontaktovaly ruské státní orgány. Žalobkyně následně doložila pět fotografií z demonstrace konané na Václavském náměstí a dále dva snímky obrazovky z její sociální sítě Facebook obsahující emotikon ukrajinské vlajky.

10. Rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 6. 2022 č. j. OAM-1046/ZA-ZA11-P12-2022 bylo rozhodnuto, že žalobkyni se mezinárodní ochrana dle zákona o azylu neuděluje.
11. Soud posoudil předmětnou věc následovně:
12. Podle ust. § 12 zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
13. Podle ust. § 14 zákona o azylu, *jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*
14. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
15. Podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*
16. Zdejší soud nemá pochyby o tom, že žalobkyně zastává určitý politický názor a že svou účastí na demonstracích v České republice uplatňovala svá politická práva na svobodu shromažďování a svobodu projevu. Spor je tedy zejména o tom, zda žalobkyni v Rusku v této souvislosti pronásledují, resp. zda by jí v případě návratu do Ruska hrozilo, že ji pronásledovat budou. Ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu definuje pronásledování jako „závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.“

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

17. Toto ustanovení je třeba vykládat v souladu s čl. 9 směrnice 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“), který v odst. 1 definuje pronásledování jako jednání, které je: „a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).“
18. V čl. 9 odst. 2 pak kvalifikační směrnice poskytuje demonstrativní výčet jednání, která lze považovat za pronásledování. Podle písm. b) a c) tohoto ustanovení, se za takové jednání považuje „právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem“ a „nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání.“
19. Městský soud v Praze souhlasí s žalovaným, že žalobkyně doposud ve vlasti ve spojení s uplatňováním svých politických názorů neměla žádné problémy. Žalobkyně však ve vlasti pobývala pouze po své účasti na mítinku v Praze, který se konal poté, co byl v Bělorusku zvolen prezidentem Alexandr Lukašenko. Žalobkyně zde byla prostým účastníkem a za svou účast nebyla nijak postížena. Je nepravděpodobné, že by žalobkyni v budoucnosti hrozil postih kvůli účasti na demonstraci v letech 2020, když nebyla až do svého vycestování v roce 2022 z ničeho obviněna a bez jakýchkoliv potíží z Ruské federace vycestovala. Žalobkyně ve své azylové žádosti uvedla, že se obává uvěznění v souvislosti se svými názory na válku na Ukrajině. Lze proto dojít k závěru, že žalobkyni by pouze z důvodu její účasti na demonstraci v roce 2020 nehrozil žádný postih.
20. Soud se rovněž zabýval tím, zda by žalobkyni nehrozilo nebezpečí pouze z důvodu zastávání určitého politického názoru. Z informací, které si žalovaný opatřil a které provedl soud k důkazu (relevantní je zejména zpráva EUAA ze dne 2. 6. 2022), totiž plyne, že po ruské invazi na Ukrajině začalo Rusko systematicky potírat jakýkoliv veřejný projev nesouhlasu s válkou. Zároveň však z těchto zpráv podle soudu nelze dovodit, že by každý jednotlivec, který se určitým způsobem vymezil vůči válce, čelil riziku pronásledování.
21. V případě návratu žalobkyně do Ruska by její právo svobodně projevovat svůj názor na válku na Ukrajině do jisté míry utrpělo. Pokud by chtěla pokračovat v účasti na demonstracích, či jinak veřejně dávat najevo svůj nesouhlas s válkou, zřejmě by se vystavila určité formě postihu. Městský soud si je také vědom toho, že po jednotlivci nelze požadovat, aby se případnému pronásledování vyhnul tím, že své politické názory nebude veřejně projevovat [srov. analogicky rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) ze dne 5. 9. 2012, ve spojených věcech C-71/11 a C-99/11, Y. a Z., bod 80 ve vztahu k náboženské svobodě, či rozsudek ze dne 7. 11. 2013, ve spojených věcech C-199/12 až C-201/12, X., Y. a Z., bod 76 ve vztahu k příslušnosti k určité sociální skupině].
22. Při posuzování pravděpodobnosti pronásledování je však zároveň nutné přihlédnout k intenzitě či rozsahu, v jakém jednotlivec zastávaný politický názor dává veřejně najevo. Pokud totiž před odjezdem z vlasti žadatel nebyl výrazněji politicky aktivní, nelze předpokládat, že by v případě svého návratu najednou své aktivity zintenzivnil a tím zvýšil pravděpodobnost, že bude čelit pronásledování.
23. Přitom platí, že ne každý zásah do svobody projevu nebo svobody shromažďování bude představovat pronásledování. Důležité je posoudit povahu represe, která by jednotlivci hrozila v

souvislosti s výkonem některého z uvedených politických práv (obdobně viz výše citovaný rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-71/11 a C-99/11, Y. a Z., bod 65 a násl).

24. Zpráva EUAA uvádí, že kvůli účasti na protiválečných aktivitách v Rusku ke dni 2. 6. 2022 zadrželi 15 446 lidí. V několika případech byla vůči demonstrantům vznesena obvinění podle nového ustanovení 20.3.3 přestupkového zákona, které se týká veřejné diskreditace ruských ozbrojených sil. Sedm z těchto řízení skončilo uložením pokut ve výši od 30 000 do 60 000 rublů, přičemž pokuta 30 000 rublů je nejmenší možný trest. Jak uvedl Krajský soud v Brně ve svém rozsudku č. j. 41 Az 25/2022-92 ze dne 16. 11. 2022: *„Pokud obviněného v průběhu jednoho roku za stejné obvinění alespoň jednou odsoudili, lze ho obžalovat podle trestního zákoníku (ustanovení 280.3) a hrozí mu až tři roky vězení. Od 4. 3. 2022, kdy byla tato legislativa přijata, do 22. 5. 2022 ruské soudy řešily 2 030 obvinění podle přestupkového zákona a čtyři řízení podle trestního zákoníku.“* Je tedy zřejmé, že za opakování přestupku diskreditace ruských ozbrojených sil hrozí až tři roky vězení v případě opakovaného odsouzení v průběhu jednoho roku. V několika případech došlo k obvinění na základě jiných ustanovení přestupkového zákona, která umožňují člověka zatknout na dobu 15 dní. V případech trestních řízení se nejčastěji postupovalo podle ustanovení 207.3 trestního zákoníku, které zakotvuje trestný čin veřejného šíření nepravdivých informací o ruské armádě a ruských institucích. Od 4. 3. do 18. 4. 2022 bylo zahájeno trestní řízení s 32 osobami. Nejčastěji šlo o novináře, blogery, aktivisty a uživatele sociálních sítí.
25. Žalobkyně v minulosti nebyla adresátem obvinění z přestupku či trestného činu v souvislosti s účastí na protiválečné demonstraci. Žalobkyně zároveň není novinářkou, aktivistkou a blogerkou, avšak dle spisového materiálu ji lze považovat za člověka, který svůj názor na válku dává najevo na sociálních sítích. Svůj nesouhlas s ruskou invazí na Ukrajinu projevila opakovaně při účasti na demonstracích v České republice. Žalobkyně dále tvrdila a doložila, že publikovala své názory na sociálních sítích, či jiným veřejným způsobem, činila tak během svého pobytu na území České republiky.
26. Při posuzování přiměřené pravděpodobnosti pronásledování je nutné přihlédnout také k intenzitě, v jaké žalobkyně v minulosti dávala najevo své politické názory. Ta přitom byla poměrně vysoká, pokud se vůči válce vymezila účastí na několika demonstracích a opakovaně sdílela protiválečné příspěvky na sociálních sítích.
27. Pokud jakýkoliv žadatel o mezinárodní ochranu byl v zemi původu již v minulosti vystaven pronásledování, je to silným indikátorem toho, že se takové pronásledování nebo ohrožení vážnou újmou může s vysokou mírou pravděpodobnosti znovu opakovat. To však není podstatou azylového řízení. Tím je naopak posouzení otázky, zda v konkrétním případě žalobkyně existuje riziko, popř. jak velké riziko, že tomuto pronásledování bude v případě návratu vystavena. Proto není smysluplné, vyžadovat od žadatelů o azyl prokázání, že v minulosti byli vystaveni pronásledování. Samozřejmě vyličený azylový příběh žalobkyně může poskytnout ve spojení s informacemi o zemi původu určitá vodítka.
28. Na prospektivní povahu posuzování a rozhodování upozornil např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2014, č.j. 2 Azs 139/2014-38, v němž se mimo jiné uvádí, že *„ve vztahu k dokazování prováděnému v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany je důležité, že se jedná o rozhodování prospektivní, posuzuje se tedy riziko pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu či vážné újmy dle § 14 téhož zákona v budoucnu.“*
29. Důvodnost obav žalobkyně a jejich posouzení se pak odvíjí především od řádně zjištěného skutkového stavu, zejména z dokazování ohledně situace v zemi původu. Pokud dostupné

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

informace objektivního charakteru potvrzují riziko, že k takovému pronásledování dochází a nikoliv ojediněle, jsou pak důvodné obavy i u žalobkyně. Právě z informací o zemi původu, které žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení, a které tvoří součást správního spisu, vyplývá, že v Ruské federaci režim postupuje proti jakýmkoliv protiválečným projevům (účast na demonstraci, projev kritického názoru vůči režimu a jeho představitelům na sociálních sítích atp.), protože je zřejmé, že je zde dána vysoká míra pravděpodobnosti pronásledování (za opakovanou účast na demonstraci hrozí uvěznění) nebo hrozby vážné újmy. Nemusí jít vyložene ani o politickou aktivitu, postačuje běžný občanský postoj a vyjádření kritického názoru.

30. Z výpovědi žalobkyně vyplynulo, že důvody jejích obav z návratu do vlasti (z pronásledování nebo hrozby újmy) jsou spojeny s jejím politickým názorem a protiválečným postojem. Politický názor projevovala žalobkyně účastmi na demonstracích, jejichž účastníci jsou v současné době dle zpráv o zemi původu zatýkáni policií, a dále své protirežimní postoje projevovala nebo sdílela prostřednictvím sociálních sítí. Ze zpráv, které obstaral žalovaný je zřejmé, že státní orgány Ruské federace pečlivě sledují sociální sítě svých občanů a za jakékoliv protiválečné projevy je obviňují ze spáchání správních deliktů, či trestných činů. Z informace OAMP – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí ze dne 31. 10. 2022 plyne, že stíhání za protiválečné komentáře z minulosti na sociálních sítích se stejnou mírou dotýká jak veřejně známých osob, tak obyčejných lidí. Ruské úřady mohou obecně využít pro případnou kriminalizaci online aktivity i komentáře z minulosti. Objevily se případy kriminalizace i 3 roky staré aktivity, u specifických kategorií občanů mají bezpečnostní složky údajně uložené jejich veřejné komentáře na sociálních sítích.
31. Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 21. 9. 2023 ve věci C-151/22 k posouzení odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování z důvodu politických názorů uvedl, že: „*musí příslušné orgány členských států zohlednit pro účely individuálního posouzení žádosti, které jsou povinny provést, zejména míru přesvědčení o politických názorech, jichž se žadatel dovolává, jakož i jeho případné zapojení do činností zaměřených na podporu těchto názorů. Tyto orgány však nemohou požadovat, aby tyto politické názory byly u uvedeného žadatele natolik hluboce zakořeněny, že by se nemohl po návratu do země svého původu zdržet jejich projevu, aby nevzbudil u potenciálních původců pronásledování v této zemi nežádoucí pozornost, což by je mohlo vést k pronásledování ve smyslu článku 9 směrnice 2011/95.*“
32. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, čj. 6 Azs 235/2004 – 57, přitom „*není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.*“ V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, čj. 4 Azs 103/2007 – 63, potom Nejvyšší správní soud dále upřesnil, že „*zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazující věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevratitelně zjištěním přesných okolností vázících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.*“
33. V případě žalobkyně je zjevné, že její výpověď je konzistentní a věrohodná, správní orgán sice zpochybnil např. její účast na demonstracích tím, že fotografie, které žalobkyně doložila, neprokazují její účast, neboť na nich není zachycena a mohla si tyto fotografie stáhnout a

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

označovat je za vlastní. Takováto argumentace žalovaného je však absurdní, jelikož se původem fotografií nikterak nezabýval ani neověřoval, zda je skutečně pořídila žalobkyně. Postavení žalobkyně nemůže být horší oproti žadatelům, kteří svou účast doloží pouze hodnověrnou výpovědí, když ona nad rámec své výpovědi doložila fotografie ze své účasti na demonstracích. Úvaha žalovaného, že takové fotografie, které doložila žalobkyně, si může obstarat každý, nevyvrací s vysokou mírou pravděpodobnosti účast žalobkyně na demonstracích. Zdejší soud rovněž považuje za zásadní pochybení správního orgánu, který vzal pouze na vědomí skutečnost, že žalobkyně má na své profilové fotografii emotikon ukrajinské vlajky, neboť ze zprávy o zemi původu, kterou provedl soud při jednání vyplývá, že i pouhé užívání barev ukrajinské vlajky vede k potížím se státními orgány v zemi původu žalobkyně. Tudíž i takovýto výraz nesouhlasu s režimem v Ruské federaci může být postihován, pokud se o něm autority dozví. Pravděpodobnost toho, že se o tom dozví, je zvýšena tím, že je velmi běžné, že jsou takové aktivity občany oznamovány policii a státním orgánům. Rovněž bylo dle zdejšího soudu vhodné zabývat se komentářem „Sláva Ukrajině“, který má žalobkyně na svém profilu na sociální síti TikTok. V rozhodnutí také nejsou řešeny komentáře, které měla činit žalobkyně na sociální síti VKontakte a které jsou ze strany státu mazány, tudíž pokud by byly smazány, tak o nich musely státní orgány vědět.

34. Dle zdejšího soudu v posuzovaném případě není naprosto zjevné, že by žalobkyně podala svou žádost o azyl čistě účelově. Žalobkyně v době přicestování do České republiky (v roce 2017), dosud nebyla nikterak politicky aktivní, poprvé se účastnila mítinku v roce 2020, tedy v době, kdy měla udělené pobytové oprávnění. Vážněji začala své politické názory projevovat v době invaze vojsk Ruské federace na Ukrajinu, tedy v době výrazně bližší žádosti o azyl. Nelze tedy tvrdit, že měla žádat o azyl na začátku svého pětiletého pobytu, když důvody její azylové žádosti objektivně vznikly až cca po pěti letech pobytu na území České republiky. Žalovaný rovněž vyčítá žalobkyni, že začala se svou politickou aktivitou na internetu až po zahájení ruské invaze na Ukrajinu, přestože Ruská federace a její vojáci jednali v rozporu s mezinárodními závazky na východní Ukrajině již od roku 2014, obsadili oblast Krymu a dříve zasáhla ruská armáda do území Gruzie a tamních oblastí Abcházie a Jižní Osetie, Moldavska a jeho části Podněstří, přičemž vůbec nezohlednil, že žalobkyni v roce 2014 bylo pouze 14 let, tedy byla poměrně nízkého věku na výraznou politickou aktivitu. Naopak je zjevné, že po invazi ruských vojsk na Ukrajinu svoji aktivitu výrazně zvýšila a vyjádřila svůj nesouhlas s takovým postupem.
35. Městský soud je v rámci své rozhodovací činnosti obeznámen s tím, že žalovaný zcela standardně vychází i ze zpráv neziskových organizací jakými jsou Amnesty International, Human Rights Watch, či Freedom House, jakož i z mnoha dalších zdrojů jako je například Agentura Evropské unie pro azyl (např. řízení vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 13 Az 33/2022). Není tedy zřejmé, z jakého důvodu tak v nyní posuzované věci neučinil. Ze zprávy Agentury Evropské unie pro azyl ze dne 4. 7. 2022, kterou shrnul Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 7 Azs 34/2023 – 73 ze dne 21. 12. 2023 jasně plyne, že: *„osoby vyjadřující protiválečné názory jsou označovány za zrádce, vystavovány šikanování ze strany neznámých pachatelů, jsou terčem urážek, na jejich dveře jsou malovány symboly státní propagandy v souvislosti s invazí (písmeno „Z“). Tyto osoby jsou rovněž vystaveny „návštěvám“ příslušníků bezpečnostních složek a v některých případech jsou propouštěny ze svých zaměstnání nebo jsou vůči nim zahajována trestní a správní řízení na základě „tipů od znepokojených občanů“. Jestliže se uvedené zacházení týká obecně osob s protiválečnými názory, které žijí na území Ruska, nelze ho a priori vyloučit vůči ruským občanům s ukrajinskými kořeny, kteří až do invaze měly svůj život*

spojen právě s Ukrajinou a hlásí se k ukrajinskému národu. S ohledem na obsah této zprávy a její zaměření lze toliko spekulovat, jakému zacházení bude vystavena osoba v pozici stěžovatelky.“

36. Zdejší soud má za to, že zprávy o zemi původu, z nichž žalovaný vycházel a které provedl zdejší soud k důkazu při jednání, hovoří spíše o masovém a náhodném zatýkání, které provází účast na protiválečných demonstracích v Ruské federaci, či za uveřejňování protiválečných příspěvků na sociálních sítích. Vyplývá z nich, že kterýkoli občan Ruské federace se může stát terčem represe státních orgánů, aniž by dříve musel být výrazně politicky angažovaný, a aniž by mu byl k dispozici účinný prostředek ochrany před takovou represí. Zprávy o zemi původu, z nichž žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel, a ty provedené k důkazu soudem spíše podporují závěr o důvodnosti obav žalobkyně z pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu či hrozby vážné újmy ve smyslu ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu při návratu do Ruské federace.
37. Lze tak uzavřít, že odůvodnění napadeného rozhodnutí postrádá objektivní hodnocení aktuálních a přílehlavých zpráv o zemi původu žalobkyně a s tím související dostatečné posouzení otázky, zda by se žalobkyně mohla stát obětí represe státních orgánů Ruské federace po návratu do své vlasti. Rovněž byly dle soudu opomenuty zásadní skutečnosti, kterými je umístění ukrajinské vlajky na Facebookovém profilu žalobkyně, umístění hesla „Slava Ukrajině“ na profilu žalobkyně na sociální síti TikTok a komentáři na sociální síti VKontakte. Na žalovaném bude, aby v dalším řízení důkladněji s přihlédnutím k výše uvedené argumentaci zdejšího soudu posoudil, zda žalobkyně splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu nebo pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu v souladu s právním názorem v tomto rozsudku vysloveným.
38. S ohledem na vše shora uvedené nezbylo soudu než žalobou napadené rozhodnutí podle ust. § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. zrušit a věc vrátit v souladu s ust. § 78 odst. 4 s. ř. s. žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je správní orgán vázán právním názorem vysloveným soudem v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
39. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci úspěch, ale žádné náklady jí nevznikly, ani je neúčtovala. Žalovaný neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží.
40. Městský soud v Praze ustanovil usnesením ze dne 22. 8. 2023, č.j. 13 Az 16/2023-20, žalobkyni zástupcem pro řízení advokáta Mgr. Tomáše Císaře. Ustanovenému zástupci soud přiznal odměnu za tři úkony právní služby ve výši 3 100 Kč dle ust. § 7, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b), d) a g) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a náhradu hotových výdajů ve výši 900 Kč dle ust. § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celková výše odměny tak činí 10 200 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 20. února 2024

JUDr. Marcela Rousková v.r.
samosoudkyně